

بررسی اثربخشی آموزش تحلیل رفتار متقابل بر سبک های عشق ورزی زوجین شهر اصفهان

فهیمة اردشیری لردجانی

دانشجوی دکتری روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران.

ardeshiri2020@gmil.com

طیبه شریفی

استادیار گروه روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران.

Sharifi-ta@yahoo.com

محمد قاسمی پیربلوطی

استادیار گروه روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران.

Ghasemi481@yahoo.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین اثربخشی آموزش گروهی به روش تحلیل رفتار متقابل بر سبک های عشق ورزی زوجین شهر اصفهان بود. روش پژوهش حاضر به دلیل عدم نمونه گیری احتمالی، نیمه تجربی از نوع پیش آزمون- پس آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری این پژوهش را زوجین ارجاع داده شده به شوراهای حل اختلاف شهر اصفهان تشکیل می دادند. نمونه آماری این پژوهش شامل ۳۲ زوج بود که به روش نمونه گیری غیراحتمالی در دسترس انتخاب شده و به صورت گمارش تصادفی در گروه های آزمایش و گواه گمارده شدند. سپس گروه آزمایش مداخلات آموزشی مربوط به تحلیل رفتار متقابل را در طی ۱۰ جلسه آموزشی دریافت نمودند، در حالی که گروه گواه از دریافت این مداخله در طول فرایند پژوهش بی بهره بود. ابزار مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه نگرش های مربوط به عشق بود. داده های جمع آوری شده بوسیله تحلیل کواریانس توسط بسته نرم افزاری SPSS20 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحلیل چند متغیره نشان داد آموزش تحلیل روابط متقابل توانسته منجر به افزایش معنادار مولفه های عشق رمانیک، عشق رفاقتی و عشق همراه با از خودگذشتگی گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل در مرحله پس آزمون شود ($P < 0/001$). طبق یافته های این مطالعه می توان گفت مشاوره گروهی به شیوه تحلیل ارتباط متقابل، روش مناسبی برای افزایش عشق رمانیک، عشق رفاقتی و عشق همراه با از خودگذشتگی زوجین و در نهایت افزایش رضایتمندی آنان بوده که می توان با آموزش آن به ارتقا کیفیت زندگی زناشویی زوجین پرداخت.

واژگان کلیدی: تحلیل رفتار متقابل، سبک های عشق ورزی، زوجین

مقدمه

اغلب مردم نمی توانند به معنای واقعی دیگران را دوست داشته باشند. عشق از بلوغ کامل، دانش فردی و شجاعت تشکیل می شود عشق نیز مانند هر هنر دیگری نیازمند ممارست و تمرکز بوده و به بصیرت و درک هوش مندانه نیاز دارد (فروم، ۱۳۸۸). اریک فروم، عشق را پاسخی به مسأله وجودی انسان می دانست. او در تعریف عشق گفت؛ عشق عبارت از رغبت جدی به زندگی و پرورش آن چیزی است که بدان مهر می ورزند. دلسوزی، توجه، احساس مسئولیت، احترام و شناخت با هم مرتبط هستند و ابعاد عشق را می سازند (کرمی و کلجاهی، ۱۳۸۷). بر خلاف پیوند همزیستی، عشق بالغ نوعی پیوند همراه با حفظ یکپارچگی فردی است که در واقع همان فردیت انسان است. نیرویی که دیوارهای جدا کننده انسان از هم نوعا نش را فرو می ریزد، و اجازه می دهد که او با دیگران متحد شود، عشق انسان را یاری می دهد که بر احساس تنهایی و انزوای خود فایق آید و در عین حال خودش باشد و یکپارچگی وجودی خود را حفظ کند. در عشق نوعی تضاد وجود دارد که باعث می شود دو انسان باهم یکی شوند، اما در عین حال که هر یک فردیت خود را حفظ کنند عشق بیش از هر چیز نثار کردن است نه بخشیدن است، نه گرفتن. نثار کردن یعنی زنده بودن، یعنی سرشار از حس بودن. عشق عبارتند از گرایش شدید و حقیقی به زندگی و پرورش آن چه مورد محبت و علاقه فراوان ماست. بر طبق تعاریف عشق مبنای عشق کودکانه این است که «من دوست دارم چون دیگران هم مرا دوست دارند». عشق پخته و کامل می گوید: «مرا دوست دارند چون من هم آنها را دوست دارم» و عشق نابالغ می گوید: «دوستت دارم چون به تو نیازمندم» و عشق رشد یافته می گوید: «من به تو نیاز مندم چون دوستت دارم» (فروم، ۱۳۸۸). از دیدگاه اریک برن یکی از توانایی های انسان عشق است که در موقعیتهای مختلف، به درجات و سطوح متفاوت، متجلی می شود، گاهی عشق محدود است و ظرفیت آن چندان رشد نکرده و در سطوح نازل است. در آن صورت ما از عشق خود الزاماً به دنبال لذت بردن و دست یافتن به احساس خوب هستیم یا می خواهیم از این عشق ورزیدن سود و منفعتی عایدمان شود. در نگاه اول این طور به نظر می رسد که در هر رابطه عشقی باید سود و منفعت یا لذت و احساس خوشایندی باشد تا عشق حاصل شده و جلوه گر شود. وقتی بیشتر تعمق می کنیم متوجه می شویم که نوع دیگری بالنده تر، رساتر، کامل تر، پویاتر و رشد یافته تر از عشق وجود دارد که آن عشق بالغانه و عشق حقیقی است (بی باک، ۱۳۹۳).

عشق مهم ترین عامل در انتخاب زوج است؛ زیرا عشق صرف نظر از جنبه های رمانتیک و جنسی آن، شامل استعداد فرد برای پذیرش تعهد نسبت به دیگران می باشد. این عشق است که باعث موفقیت در زندگی زناشویی است، هنگامی می تواند بروز کند که شخص عمیقاً قادر به محبت کردن، احترام گذاشتن، رسیدگی و قبول مسئولیت در برابر دیگران باشد (عبدالملکی، ۲۰۰۶). امروزه بیشتر روان شناسان معتقدند که عشق، واکنشی آموختنی و احساسی فراگرفتنی است، یعنی هر آدمی عشق را با توجه به آموخته ها، باورها، شرطی ها و محدودیت هایش می شناسد و سپس تجربه می کند. بنابراین محیط تاثیر عمیقی بر سبک و روش عشق ورزی دارد (کاکیا، ۱۳۸۷). سبک های عشق ورزی اشاره به این امر دارد که چگونه افراد عشق را تعریف می کنند یا عشق ورزی می کنند. افراد برای عشق ورزیدن نسبت به همسر خود از یک سبک و روش خاصی استفاده می کنند و این سبک متأثر از ارتباط متقابل و مداوم بین زن و شوهر و تعبیری است که از محیط زندگی خود دارند. از مهمترین نظریه هایی که به تبیین انواع عشق می پردازد، نظریه شش بعدی «لی» است. لی شش نوع عشق ورزی: عشق رمانتیک، عشق رفاقتی، عشق بازیگرانه، عشق شهوانی، عشق واقع گرایانه و عشق همراه با از خودگذشتگی را مطرح نمود (پاتریک^۱ و همکاران، ۲۰۰۷).

عشق و محبت از کیفیتی برخوردار است که می تواند بسیاری از تنش های میان زوجین را محو کرده، بر خود محوری ها سرپوش بگذارد اما چگونه است که چراغ های تابان عشق و عاشقی به تدریج کم سو می شود و یکی پس از دیگری رنگ می بازد؟ چگونه بر زبان ها «از ازدواجم راضی نیستم» بر زبان ها جاری می شود. عوامل زیادی در روابط عاشقانه، خلل می آورند، در عین حال، مهارت های زیادی وجود دارند که می توانند عشق و حمایت زن و شوهر از یکدیگر را تداوم بخشند. مهارت های لازم برای ایجاد و حفظ زندگی زناشویی اثربخش، آموختنی است ولی متأسفانه بسیاری از آنها را به زوجین یاد نمی دهند (کارلسون و مایر، ۱۳۸۷).

یکی از انواع روش های آموزشی، تحلیل رفتار متقابل است. شیوه تحلیل رفتار متقابل روشی عقلانی است که فرد را در تجزیه و تحلیل و درک رفتار خویش و همین طور در کسب آگاهی و قبول مسئولیت، با توجه به آنچه که در زمان حال اتفاق می افتد یاری می

^۱. Patrick

دهد(هانسون^۱ و همکاران، ۲۰۰۶). تحلیل مبتنی بر این روش در چهار زمینه اتفاق می افتد: تحلیل سازه ای یا تحلیل شخصیت فرد، تحلیل رفتار متقابل یا تحلیل رابطه ی فرد با دیگری و روابط بین افراد، تحلیل بازیها یا تحلیل روابط پنهانی که برای فرد دارای بازده ای و نتیجه است و تحلیل نمایشنامه و پیش نویس زندگی یا تحلیل داستان خاص زندگی فرد که او بازیگر اصلی آن است. در واقع وظیفه اصلی درمانگر بهره مند از این روش، آن است که مهارت هایی را برای علاقه مندان ایجاد کند که آنها را به سوی شرايطی هدایت نماید تا بتوانند روابط خود را تحلیل و نتایج آن را مشاهده نمایند(صادقی و همکاران، ۱۳۹۲).

گری^۲ (۲۰۰۶) در نتایج پژوهش خود گزارش کرده که آموزش مهارت های ارتباطی به فرد می آموزد که چطور آغازگر رابطه باشد و آن را ادامه دهد و فعالانه به حرفهای طرف رابطه گوش دهد، افکار و احساساتش را به راحتی ابراز کند و احساسات طرف مقابل را درک کند. در انتها موراکامی^۳ و همکاران(۲۰۰۹)، تاثیر بلند مدت آموزش تحلیل رفتار متقابل را در زوج های متاهل مورد بررسی قرار داده اند، نتایج پژوهش آنها بیانگر آن است که آموزش تحلیل رفتار متقابل باعث افزایش شادی و شادکامی و در نتیجه افزایش رضایت زناشویی شده است. از آنجا که ایجاد روابط زناشویی سالم، موثر، پر دوام و سرشار از عشق و محبت برای رسیدن به سلامت روانی زوجین، خانواده ها و جامعه یک ضرورت اساسی به شمار می رود، بنابراین آموزش روش هایی که بتواند به افزایش عشق و محبت بین زوجین دامن بزند، حائز اهمیت است. لذا مساله پژوهش حاضر این است که آیا آموزش تحلیل رفتار متقابل منجر به افزایش عشق ورزی زوجین می شود؟

روش تحقیق

روش پژوهش حاضر به دلیل عدم استفاده از روش نمونه گیری غیر احتمالی، نیمه تجربی از نوع پیش آزمون، پس آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری این پژوهش زوجین ارجاع داده شده به شوراهای حل اختلاف شهر اصفهان تشکیل می دادند. نمونه آماری این تحقیق متشکل از ۳۲ زوج تشکیل می داد که با مراجعه به شوراهای حل اختلاف شهر اصفهان به روش نمونه گیری غیر احتمالی در دسترس انتخاب شده بودند. این ۳۲ زوج در دو گروه آزمایش و گواه به تصادف گمارده شدند(۱۶ زوج در گروه آزمایش و ۱۶ زوج در گروه گواه). سپس گروه آزمایش مداخلات مربوط به روش تحلیل روابط متقابل را در طی ۱۲ جلسه یک ساعته به صورت دو جلسه در هفته در مدت ۲ ماه به صورت گروهی طبق جدول ۱ دریافت نمودند در حالیکه گروه گواه در طول فرایند پژوهش این مداخلات را دریافت ننمود. جهت رعایت اخلاق در پژوهش به گروه گواه اطمینان داده شد که پس از اتمام فرایند پژوهش، آنان نیز این مداخلات را دریافت خواهند نمود.

جدول(۱): خلاصه جلسات آموزش تحلیل رفتار متقابل

جلسه	شرح جلسه
جلسه اول	به فرآیند معارفه و آشنایی اعضای گروه می پردازد و سپس اعضای گروه با روش خود واقعی، با سبک زندگی و خود آرمانی آشنا می شوند پس از خوشامد گویی به مقدماتی اشاره می شود و به ضرورت خود شناسی و اینکه پایه ی اصلی بهداشت روان محسوب میشود و هر گونه تصمیم شغلی و تحصیلی، کسب مهارت ها و فراگیری موضوعات روانشناختی و سایر تصمیمات مهم زندگی بر اساس این شناخت گرفته می شود.
جلسه دوم	صحبت در مورد اولین بعد شخصیتی در تحلیل رفتار متقابل(من کودک) اریک برن معتقد بود انسانها از هر جنس، نژاد و قوم، فرهنگ و ملیت که باشند وجودشان شامل سه بعد می باشد سه بخشی که باهم رابطه دارند دو بخش از این ابعاد در اثر ارتباط با عوامل بیرونی و تربیت شکل می گیرد محتوای آنها کاملا انفعالی دریافت می شود، و فرد برای شکل دهی آنها اراده و اختیاری از خود ندارند و نسبت به محتوی آن آگاهی ندارند و این دوبخش ناهشیار ما را شکل می دهند. جنس اینها ناآگاهی است و ما نسبت به آنها شعور و وقوف نداریم. با نشان دادن علائم، نشانه ها و راهنمای های زیادی وجود دارد که به ما کمک می کند تا این بخش از وجود خود را بشناسند و این سرنخها به شکل کلمات و جملات هستند یا به صورت غیر کلامی و افراد یاد می گیرند هر قدر از نا هشیار به سمت هوشیار برویم، نقش نمادهای آگاهانه مانند کلام بیشتر و پررنگ تر می شود.
جلسه سوم	صحبت در مورد(من والد)حمایت کننده "کنترل کننده" سرزنش کننده" تغذیه کننده رویدادهای ضبط شده در مغز، که بدون پرسش حتی با زور و معمولا در پنج سال اول زندگی ضبط می شوند. یعنی از بیرون به فرد منتقل می

1. Hansson

2. Gary

3. Murakami

جلسه چهارم	شود و قدرت انتخاب برای رد یا پذیرش وجود نداشتن والد هر انسانی منحصر به فرد است. صحبت در مورد "بالغ شخصیت" یکی از قسمتهای بنیادی و مفهومی تحقیق تلقی می شود. اگر بخواهیم نتیجه ی کارهای خودشناسی را در دو کلمه خلاصه کنیم، می گوییم «رشد بالغ». و این جلسه به فرآیند سازو کار این رشد، عوامل موثر، زیر ساخت ها و نحوه ی شکل دهی و مدیریت آنها و نیز مبانی تصمیم گیری یا نظام ارزشها می پردازد در پایان فصل موضوع عشق بالغانه به عنوان یکی از نتایج رشد بالغ بررسی می شود.
جلسه پنجم	صحبت در مورد بیماریهای شخصیت " طرد" تسلط " آلودگی" در این جلسه به وضعیتی می پردازد که تعادل و رابطه ی بهنجار میان ابعاد به هم می ریزد و ابعاد برای هم درد سر ایجاد می کنند و سپس به راهکارهای برون رفت اشاره می گردد.
جلسه ششم	بررسی چهار وضعیت زندگی توضیح می دهد که وضعیت های اول تا سوم که مربوط به کودک و والد هستند و نا آگاهانه به سوی آنها سوق داده می شویم، با وضعیت آخر که آگاهانه انتخاب می شود، تفاوت کیفی دارند و وضعیت چهارم که مربوط به بالغ است. وضعیتی است که همه ارزش دارند با آن زندگی کنند، اما خیلی ها تا آخر عمرشان هم نمی توانند وارد آن شوند.
جلسه هفتم	بررسی انواع روابط " موازی " متقاطع " پنهان " در رویکرد تحلیل رفتار متقابل یاد میگیرند که هیچ نوع رابطه ی متقابلی به خودی خود خوب یا بد نیست این عقیده را نشان می دهد که ما می توانیم نوع رابطه ی متقابل خود را به هر شکل که می خواهیم انتخاب کنیم. به خصوص می توانیم راههای جدید ایجاد رابطه ی متقابل را انتخاب کنیم به نوعی که بتوانیم تبادلات معمول آزار دهنده و بسته با دیگران را در هم بشکنیم.
جلسه هشتم	بررسی رابطه سالم و چگونگی رسیدن به آن، بررسی مفهوم "نوازش" بعد از اینکه شرکت کنندگان توانستند روابط سالم را یاد بگیرند بایستی در مورد خویشتن نوازی و دادن و گرفتن نوازشها تشویق میشوند و با انواع نوازشها آشنا میشوند و به واقعیت نوازشها پی ببرند که همه ی انسانها به این محرکها نیاز دارند.
جلسه نهم	بررسی بازدارنده ها در رویکرد تحلیل رفتار متقابل
جلسه دهم	بررسی سوق دهنده ها در رویکرد تحلیل رفتار متقابل
جلسه یازدهم	بررسی مفهوم "ردیابی" و چگونگی انجام آن.
جلسه دوازدهم	بررسی شیوه های ابراز احساسات و انجام پس آزمون.

در این پژوهش از ابزار زیر استفاده شده است:

مقیاس نگرش های مربوط به عشق (LAS): این پرسشنامه توسط هندریک و هندریک بر پایه ی الگوی "لی" از عشق در سال ۱۹۸۶ ساخته شده است. تأیید تحلیل عاملی نشان داده است که ساختار عرضه شده «لی» توانایی کاربرد در فرهنگ های چند گانه را دارد. پرسشنامه حاضر در آغاز دارای ۴۲ گویه بوده که ضرایب پایایی بالا، ثبات درونی مناسب و شواهد روایی معتبر نیز در مورد آن گزارش شده است. در تحقیقاتی که صورت گرفت، ضرایب آلفا ۰/۶۸ برای خرده مقیاس استورگ تا ۰/۸۳ برای آگاهیه و در آزمون - باز آزمون، ضرایب از ۰/۷۰ تا ۰/۸۲ برای لودوس گزارش شد (کانکل و بارلسون، ۲۰۰۳).

این فرم برای مطالعات اختلافها و گوناگونی های بین فرهنگی ترجیح دارد. تجزیه و تحلیل های عاملی تأییدی برای کشور های مختلف در اروپا، آمریکا جنوبی، آفریقا و آسیا صورت گرفت. ضرایب آلفا کرونباخ در مورد مقیاس نگرش های عشق بر روی آزمودنی زن و مرد ایرانی، در پژوهش بیات (۱۳۸۶) بدین ترتیب محاسبه و ارائه شده است: اروس (۰/۷۸)، لودوس (۰/۷۹)، پراگما (۰/۸۲)، استورگ (۰/۷۳)، مانیا (۰/۸۳) و آگاهیه (۰/۷۸).

نمره گذاری مقیاس نگرش های مربوط به عشق از نوع لیکرت است و می تواند ابعاد شش گانه عشق را به صورت کمی و پیوسته نشان دهد. گزینه های این پرسشنامه بصورت پنج گزینه ای از خیلی موافقم تا خیلی مخالفم مشخص شده اند. نمره ای که فرد در هر خرده مقیاس بدست می آورد، بیانگر میزان نگرشی است که نسبت به آن خرده مقیاس دارد. نمره بالا گرایش بالا در خرده مقیاس مربوطه و نمره پایین گرایش اندک را به آن نشان می دهد (ریچاردسون^۲ و همکاران، ۱۹۹۸).

1. Kunkel, Burleson

2. Richardson

به منظور بررسی و تجزیه و تحلیل داده ها که در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از آزمون تحلیل کواریانس چند و تک متغیره (جهت کنترل نمرات پیش آزمون) استفاده شد.

یافته ها

نمونه های گروه پژوهش قبل از مداخله در خصوصیات دموگرافیک نظیر سطح تحصیلات (دیپلم تا لیسانس)، طول سال ازدواج (۵ تا ۱۰ سال) و دامنه سنی ۲۵ تا ۴۰ سال هم‌تاسازی شدند. نتایج تحلیل های توصیفی حاکی از آن است در گروه آزمایش در مرحله پیش آزمون میانگین و انحراف معیار سبک های عشق ورزشی یعنی عشق رمانتیک ($2/03 \pm 0/86$)، عشق بازیگرانه ($2/10 \pm 0/67$)، عشق رفاقتی ($0/76 \pm 2/25$)، عشق واقع گرایانه ($2/42 \pm 0/73$)، عشق شهوانی ($2/36 \pm 0/83$) و عشق همراه با از خودگذشتگی ($2/30 \pm 0/90$) به دست آمده است. در حالی که در مرحله پس آزمون در گروه آزمایش میانگین و انحراف معیار سبک های عشق ورزشی مقیاس های یعنی عشق رمانتیک ($2/77 \pm 0/77$)، عشق بازیگرانه ($2/37 \pm 0/94$)، عشق رفاقتی ($3/08 \pm 0/72$)، عشق واقع گرایانه ($2/64 \pm 0/93$)، عشق شهوانی ($2/67 \pm 0/78$) و عشق همراه با از خودگذشتگی ($2/55 \pm 0/88$) به دست آمده است.

در گروه گواه در مرحله پیش آزمون میانگین و انحراف معیار سبک های عشق ورزشی مقیاس های یعنی عشق رمانتیک ($2/01 \pm 0/70$)، عشق بازیگرانه ($2/27 \pm 0/91$)، عشق رفاقتی ($2/17 \pm 0/84$)، عشق واقع گرایانه ($2/27 \pm 0/84$)، عشق شهوانی ($2/46 \pm 0/88$) و عشق همراه با از خودگذشتگی ($2/30 \pm 0/90$) به دست آمده است. در حالی که در مرحله پس آزمون در گروه گواه میانگین و انحراف معیار سبک های عشق ورزشی مقیاس های یعنی عشق رمانتیک ($1/97 \pm 0/69$)، عشق بازیگرانه ($2/01 \pm 0/71$)، عشق رفاقتی ($2/30 \pm 0/88$)، عشق واقع گرایانه ($2/31 \pm 0/85$)، عشق شهوانی ($2/33 \pm 0/90$) و عشق همراه با از خودگذشتگی ($2/30 \pm 0/86$) به دست آمده است.

هم چنین نتایج آزمون کلمو گراف- اسمیرنف و شاپیرو- ویلک نشان داد که شرط نرمال بودن توزیع نمرات جهت استفاده از آزمون های پارامتریک برقرار است ($p > 0/05$). نتایج تحلیل کواریانس چند متغیری تاثیر عضویت گروهی بر سبک های عشق ورزشی زوجین با کنترل متغیر پیش آزمون در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲: تحلیل کواریانس چند متغیری تاثیر عضویت گروهی بر سبک های عشق ورزشی زوجین در مرحله پس آزمون

ارزش	مقدار F	درجه آزادی فرض	درجه آزادی خطا	سطح معناداری
۰/۵۳	۳/۰۴	۱۲	۱۰۰	۰/۰۰۱
۰/۴۹	۳/۴۶	۱۲	۹۸	۰/۰۰۱
۰/۹۶	۳/۸۷	۱۲	۹۶	۰/۰۰۱
۰/۹۰	۷/۵۲	۶	۵۰	۰/۰۰۱

با معناداری آزمون MANCOVA این نتیجه حاصل می گردد که حداقل باید یکی از متغیرها معنادار بوده باشد. لذا به بررسی نتایج آزمون تک متغیره پرداخته شد تا مشخص گردد کدامیک از متغیرها معنادار بوده است.

جدول ۳: نتایج تحلیل کواریانس تک متغیری

متغیر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	اندازه اثر آزمون	توان
عشق رمانتیک	۱۳/۹۴	۲	۶/۹۷	۱۳/۲۴	۰/۰۰۰۱	۰/۳۳	۰/۹۹
عشق بازیگرانه	۲/۵۳	۲	۱/۲۶	۱/۷۳	۰/۱۸	۰/۰۶	۰/۳۴
عشق رفاقتی	۹/۹۶	۲	۴/۹۸	۷/۲۷	۰/۰۰۲	۰/۲۱	۰/۹۲
عشق واقع گرایانه	۲/۶۲	۲	۱/۳۲	۱/۸۲	۰/۱۷	۰/۰۶	۰/۳۶

عضویت

ISC
دارنده مجوز
۹۵۱۷۰-۱۲۸۰۲

۰/۲۶	۰/۰۴	۰/۲۹	۱/۲۶	۰/۹۴	۲	۱/۸۸	عشق شهوانی	گروهی
۰/۹۸	۰/۲۴	۰/۰۰۱	۸/۸۴	۵/۷۴	۲	۱۱/۴۸	عشق همراه با از خودگذشتگی	

با توجه به نتایج جدول ۳، آموزش متغیر مستقل (تحلیل روابط متقابل) توانسته منجر به ایجاد تفاوت معنادار میانگین نمرات متغیرهای عشق رمانیک، عشق رفاقتی و عشق همراه با از خودگذشتگی در مرحله پس از آموزش در سطح خطای ۰/۰۵ گردد. لذا این نتیجه حاصل می شود که با کنترل متغیرهای مداخله گر، میانگین نمرات متغیرهای عشق رمانیک، عشق رفاقتی و عشق همراه با از خودگذشتگی با آموزش تحلیل روابط متقابل افزایش یافته است. مقدار تاثیر آموزش تحلیل روابط متقابل بر متغیرهای عشق رمانیک، عشق رفاقتی و عشق همراه با از خودگذشتگی به ترتیب ۰/۳۳، ۰/۲۱ و ۰/۲۴ بوده است. این بدان معناست که ۳۳، ۲۱ و ۲۴ درصد تغییرات متغیرهای عشق رمانیک، عشق رفاقتی و عشق همراه با از خودگذشتگی توسط عضویت گروهی تبیین می شود.

بحث و نتیجه گیری

هدف اصلی پژوهش حاضر ارزیابی تاثیر آموزش با استفاده از رویکرد تحلیل ارتباط متقابل به صورت گروهی بر افزایش سبک های عشق ورزی زوجین بود. نتایج پژوهش نشان داد که عشق رمانیک، عشق رفاقتی و عشق همراه با از خودگذشتگی زوجینی که تحت آموزش تحلیل رفتار متقابل به صورت گروهی قرار گرفته اند در مرحله پس از آموزش افزایش یافته است. نتایج پژوهش حاضر با یافته ی حمید و دهقانی (۱۳۹۰) مبنی بر اثربخشی آموزش تحلیل ارتباط محاوره ای مذهب محور بر میزان عشق و علاقه، احترام به همسر و رضایت زناشویی، با پژوهش سوده سلطانی، محرابی زاده هنرمند و سلطانی (۲۰۱۱) مبنی بر اثر بخشی آموزش تحلیل رفتار متقابل بر افزایش عملکرد زوج های ناسازگار، با پژوهش نوشادی و معتمدی (۱۳۹۰) در راستای اثربخشی آموزش گروهی تحلیل رفتار متقابل بر افزایش رضایت زناشویی زنان متقاضی طلاق، با یافته سیکار^۱ (۲۰۱۳) مبنی بر اثر تحلیل رفتار متقابل برای بهبود کیفیت و توانمندی آینده نگرانه روان شناسان، با نتایج پژوهش نیروی، لطفی و نورانی (۲۰۱۴) مبنی بر تاثیر آموزش گروهی از تحلیل تبادلی برصمیمیت زوجین و نهایتاً با یافته ون ریچیلد و ویلد^۲ (۲۰۱۶) در راستای اثربخشی تحلیل رفتار متقابل در بهبود افسردگی و اضطراب همسو است.

در مورد دلایل اثربخشی این شیوه آموزشی بر سبک های عشق ورزی می توان بیان نمود با توجه به اینکه آموزه های تحلیل رفتار متقابل در مورد انواع نوازش های مثبت و کارآمد، از آن جمله گوش دادن فعال و پرهیز از سرزنش و نوازش های منفی، به علاوه تسهیل صمیمیت از طریق بیان احساسات اصیل خود با آگاهی «بالغ» و پذیرش خود و طرف مقابل، با اتخاذ وضعیت سالم «من خوب هستم- تو خوب هستی» و گریز از بازی های روانی، همگی می توانند منجر به افزایش صمیمیت، جاذبه، علاقه و میل فیزیکی بیشتر در زوجین شوند. از طرفی در شیوه تحلیل رفتار متقابل بر لزوم رابطه با دیگران بر اساس واقعیات و نیز در نظر گرفتن افراد به صورت واقعی و منحصر به فردشان و ایجاد نیت ها و انگیزه های مثبت نسبت به یکدیگر تاکید می شود. همچنین مباحث این شیوه آموزشی می تواند به اجتناب زوجین از روابط نهفته و پنهانی نامناسب و استفاده از شیوه های ارتباط مکمل، از وقوع واکنش های مبتنی بر وضعیت های نا سالم زندگی جلوگیری نماید (سیکار و پیروان^۳، ۲۰۱۲).

به نظر برن (۱۹۸۹) هدف تحلیل رفتار متقابل ایجاد رابطه ای باز و توأم با اعتماد و خلوص است. لذا می توان انتظار داشت که آموزه های تحلیل رفتار متقابل در زمینه ایجاد جو صمیمانه و گریز از بازبهای روانی و خصوصاً پرهیز از ارائه نوازشهای منفی و سرزنش بتواند مانع از احساس سوءنیت از جانب همسران گردد و زوجین بتوانند یکدیگر به صورت انسان های واقعی در نظر گرفته و نیازهای همدیگر را درک نمایند و اجتناب از رفتارهای تعصب آمیز و توهم آمیز و پرهیز از مسدود کردن حالت های مختلف «من» در عوض می کوشند باز و دارای خلوص بوده و رابطه های آنها بر اساس واقعیات حاضر، واقعیت اینجا و این موقع باشد (ون ریچیلد و ویلد، ۲۰۱۶).

در تبیین این نتیجه می توان گفت که بسیاری از مشکلات زناشویی، حاصل عدم ارتباط کلامی و غیر کلامی زوجین با یکدیگر است به بیان دیگر همان گونه که گریف بیان می کند، ارتباط موثر و کارآمد میان زن و شوهر، مهم ترین جنبه خانواده های دارای عملکرد مطلوب است؛ ولی از آنجا که ارتباط در دو سطح کلامی و غیر کلامی روی می دهد، یکی از دلایل اصلی اختلافات زناشویی، ناهماهنگی پیام هایی است که به طور همزمان توسط این دو سطح منتقل می شوند. تحلیل ارتباط محاوره ای با آموزش تحلیل روابط، به خصوص انواع روابط

1. Ciucur

2. van Rijn, Wild

3. Ciucur, Pirvut

مکمل، متقاطع زوج ها را با برقراری ارتباط موثر آشنا می سازد؛ به عبارت دیگر زوج ها را به مهارت ارتباطی مناسبی مجهز می سازد تا با تشخیص حالات من، به ویژه با سر نخ های کلامی و غیر کلامی، بتواند ارتباط مناسبی را با یکدیگر برقرار کنند. با آموزش تحلیل رفتار متقابل، افراد در موقعیت های احتمالی تعارض زا، به خوبی و با نظارت «بالغ» تقویت شده خود، موقعیت را اداره کرده و شرایط را برای برقراری روابط سازنده فراهم سازند (پروچاسکا، نوروکراس، ۱۳۹۰). ارتباط خوب همسران، آنها را قادر می سازد تا نیازها و علایق خود را با هم در میان گذارند و از عهده حل مشکلات و مسائل گریز ناپذیر در خانواده بر آیند. فقدان مهارت های ارتباطی لازم، امکان چنین عملکردی را از خانواده و زوجین سلب می کند و روابط صمیمی آنها را به رابطه ای موازی و بدون صمیمیت بدل می سازد. تحلیل ارتباط محاوره ای با بهبود ارتباطات زوجین باعث می شود که همسران نیازهایشان را مطرح کنند یا در ارتباط با یکدیگر به نیازهایشان پی ببرند؛ در صورت عدم وجود مهارت های ارتباطی مناسب، زوجین به راه حل مناسبی برای دستیابی به نیازهایشان نمی رسند. این امر موجب شکل گیری استرس ناکامی، سر خوردگی، خشم و در نهایت، دل زدگی و کاهش کیفیت زندگی می شود (کوپلاند و بورماند^۱، ۲۰۱۲).

تاکید این نظریه بر تقویت «بالغ» به عنوان مسئول اجرایی شخصیت که علاوه بر آثار شناختی، رفتاری و هیجانی موثر آن منجر به افزایش بهبود مهارت های حل مساله و مهارت های هیجانی، اصلاح عملکرد های شناختی و افزایش خود افشا سازی و صمیمیت، و در عین حال افزایش تفرد و تحقق خویشتن و نیز کمک برای رسیدن به استقلال و خود رهبری، و مسئولیت پذیری می گردد و شیوه های دسترسی به بالغ وحدت یافته و خود مختاری، رها شدن از پیش نویس های ناکارآمد و توانمند سازی زوجین برای پاسخ گویی این زمانی و این مکانی به موقعیت ها را به ارمغان می آورد. همچنین زوجین از طریق فهم و شناخت پیش نویس زندگی می توانند آسیب های اولیه را بهبود بخشیده، خود را از صحنه های قدیمی دوران کودکی رهایی بخشند. با انجام این عمل زوجین امکان می یابند به تمام منابعی که در اختیار دارند تجهیز شوند.

این پژوهش با محدودیت هایی همچون محدود بودن نمونه پژوهش به یک شهر خاص و عدم بهره مندی از شیوه نمونه گیری تصادفی و کم بودن تعداد نمونه پژوهش مواجه بود. این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد بوده و بدین وسیله از شرکت کنندگان و اساتید محترم تقیر می گردد.

¹. Copeland, Borman

منابع

بی باک م. (۱۳۹۳). خودشناسی، نشر آموخته.

بیات م. (۱۳۸۶). بررسی تأثیر ایماگو تراپی بر سبکهای عشقورزی زوجین شهر اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان.

پروچاسکا ج، نوروکراس ج. (۱۳۹۰). نظریه های روان درمانی. ترجمه سید محمدی. تهران: رشد. (۱۹۹۹).

فروم ا. (۱۳۸۸). هنر عشق ورزیدن، ترجمه سمیه السادات آل حسینی، نشر جاجرمی، چاپ اول.

کارلسون ج، مایر دد. (۱۳۸۷). برای زن و شوهرها وقت زندگی بهتر رسیده. ترجمه مهرداد فیروز بخت. تهران: نشر دانژه.

کرمی ا، کلجاهی پ. (۱۳۸۷). مقیاس قصه عشق. تهران: نشر روان سنجی.

Abdolmaleki S. In the disasters of love failure, journal of mental hygiene 2008; 26: 23-50.

Ciucur D, Pirvut AF. The effects of a transactional analysis training programme on happiness and quality of life in married people, Procedia - Social and Behavioral Sciences 2012; 33, 667-671.

Ciucur D. A Transactional Analysis Group Psychotherapy Programme for Improving the Qualities and Abilities of Future Psychologists, Procedia - Social and Behavioral Sciences 2013; 78: 576 - 580.

Copeland P, Borman CA. The Effects of Transactional Analysis Training on Students, Transactional Analysis Journal 2012; 14(4): 121-334.

Gary LM. Altered States: Using Transactional Analysis Education to Prevent Conflict Escalation and Violence. Dissertation Abstracts Int. Section A: Human and Soc Sci 2006; 67, (4): 1186.

Hamid N, Dehqani M. Effectiveness of transactional analysis on religion based on love, respect for the spouse and marital satisfaction, psychology and religion 2011; 5(4): 23-40.

Hansson K, Lundblad AM. Couple therapy effectiveness of treatment and long term follow up. J of Family Therapy 2006; 28(2): 136-52.

Kunkel A, Burluson B. Relational Implications of Communication Skill Evaluations and Love Styles. The Southern Communication Journal 2003; 68(3): 181-197.

Murakami M, Matsuno T, Koike IKEbana SH, Hanaoka K, Katsura T. Transactional analysis and happiness promotion in life, Psychosomatic Medicine Proceedings of the 18th World Congress on Psychosomatic Medicine, held in Kobe, Japan, between 21 and 26 August 2009.

Nayeri A, Lotfi M, Noorani M. The Effectiveness of Group Training of Transactional Analysis on Intimacy in Couples, Procedia - Social and Behavioral Sciences 2014; 152(7): 1167-1170.

Patrick S, Sells JN, Giordano FG, Tollerud TR. Intimacy, differentiation, and personality variables as predictors of marital satisfaction. The Family Journal 2007;15: 359-367.

Richardson DR, Medvin N, Hammock G. Love style, Relationship, Experience, and Sensation Seeking: A Test of Validity. Personality and Individual Differences 1998; 9(3): 645-651.

Sadeghi M, Ahmadi SA, Bahrami F, Etemadi A, PourSaied SR. The effect of teaching through transactional analysis on the couples love-making styles, scientific-research j of cog and behav sci. 2013; 2 (5): 71-84. (in Persian).

Sodani M, Mehrabi Zadeh Honarmand M, Soltani Z. Effectiveness of Transactional Analysis to enhance the performance of incompatible couples, family counseling and psychotherapy Journal 2011; 30: 268-87.

[Van Rijn](#) B, [Wild](#) C. Comparison of Transactional Analysis Group and Individual Psychotherapy in the Treatment of Depression and Anxiety Routine Outcomes Evaluation in Community Clinics, Transactional Analysis Journal January 2016; 46(1): 163-74.